

بررسی روند تغییرات صفات مختلف سبب زمینی رقم آگریا در تاریخ های کشت مختلف

احمد موسی پور گرجی، رامین حاجیان فر، عبدالجملل زربخش

اعضای هیئت علمی بخش تحقیقات سبب زمینی، پیاز و حبوبات آبی مؤسسه تحقیقات
اصلاح و تهیه نهال و بذر کرج

رشد گیاه مجموعه ای از فرآیندهای بیوشیمیایی و فیزیولوژیک خاصی است که بر یکیگر اثراخوردان داشته و تحت تاثیر کلیه عوامل محیطی به ویژه درجه حرارت هوا هستند و از راه های مختلف بر عملکرد تاثیرگذار می باشند. روند رشد عموماً به صورت سیگموئیدی بوده و در اغلب گیاهان از الگوهای خاصی تبعیت می کند، لذا به منظور بررسی و تعیین روند تغییرات صفات مختلف رقم آگریا که بیشترین سطح زیر کشت کشور را به خود اختصاص داده و به عنوان رقم چند منظوره کشت می شود، آزمایشی در قالب طرح خرد شده با طرح پایه بلوك های کامل تصادفی طی دو سال (۱۳۸۱ و ۱۳۸۲) و در پنج تاریخ کشت اجرا شد. بررسی روند تغییرات پرای عملکرد و ماده خشک تولیدی در واحد سطح نشان داد روند تغییرات در همه تاریخ های کشت تا مراحل پایانی به صورت صعودی بوده و از لحاظ شبیه تغییرات بین تاریخ های مختلف کشت اختلاف وجود داشته است. روند تغییرات درصد ماده خشک غده عموماً به صورت درجه ۰ بوده و اختلاف بین تاریخ های کشت بیشتر در میزان ماده خشک تولیدی در مراحل مختلف رشد بوده است. لازم به ذکر است حد اکثر درصد ماده خشک در تمامی تاریخ های کاشت زمانی حاصل شد که مجموع درجه حرارت به $1800-1600$ درجه روز رشد رسید. میزان ماده خشک قسمت های هوایی گیاه تحت تاثیر شرایط محیطی بوده و در محیط های مشابه روند مشابهی داشته است و میزان آن بین $22-14$ درصد متغیر بوده است. روند تغییرات درصد غده های خوارکی و بذری نیز تا مراحل پایانی عموماً به صورت افزایشی بوده است و بیشترین میزان در تاریخ کشتهای نیمه دوم اردیبهشت و نیمه دوم خرداد به دست آمده است. نتایج بررسی سرعت رشد محصول غده نشان داد سرعت رشد محصول غده در سبب زمینی عموماً به صورت خطی می باشد و تفاوت بین تاریخ های مختلف کشت تنها در سرعت و میزان تغییرات بوده است که خود تحت تاثیر شرایط محیطی می باشد. حد اکثر سرعت رشد محصول رقم آگریا بین $1/2-1/5$ گرم بر

سبزیگاری - پوسته

مترمربع در درجه روز رشد متغیر بوده است. روند تغییرات سرعت رشد نسبی تحت تاثیر تاریخ کشت بوده و تغییر در آن ها باعث تغییر در سرعت رشد نسبی و متعاقب آن تغییر در سرعت تجمع ماده خشک در رقم آگریا گردید. حداقل تقریبی سرعت رشد نسبی رقم آگریا ۱۲۵/۰ گرم بر گرم در درجه روز رشد بوده است.